

Getuige zijn van goede en minder goede zetten

Giri Anish (rechts) strijdt tegen Vladimir Fedosejev in de tiende ronde van het Tata Steel-schaaktoernooi in de Pieterskerk in Leiden. | beeld Maarten Boersema

24 januari 2019, 03:00
aangepast 24 januari 2019, 08:49
Maarten Boersema

De Pieterskerk in Leiden was woensdag decor van de tiende ronde van het Tata Steel-schaaktoernooi. Hoewel de schaakcomputer de mens allang heeft ingehaald, blijft de competitie tussen mensen altijd spannend.

LEIDEN

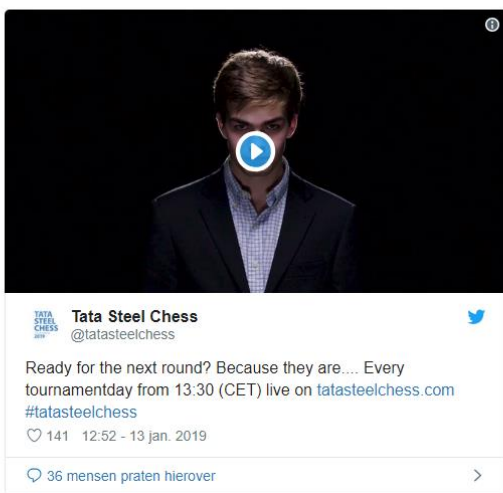
Het is een bijzonder tafereel in de Leidse Pieterskerk. Veertien grootmeesters in de schaaksport zitten aan zeven verschillende tafels onder de kansel. De een in opperste concentratie, terwijl de ander in gedachten verzonken over het podium drementelt. Daaromheen op gepaste afstand tientallen mensen, die een glimp van dit schaakspektakel wilden opvangen.

Op tv-schermen in de kerk zijn de verschillende speelborden te zien met daarop de stand van zaken, zodat iedereen getuige kan zijn van de goede en minder goede zetten. Tussen het publiek door lopen vrijwilligers met bordjes waarop duidelijk staat aangegeven dat men stil moet zijn. Niemand mag natuurlijk schaakgrootheden als Magnus Carlsen, Viswanathan Anand of Anish Giri uit hun concentratie brengen.

wimbledon

Het internationaal vermaarde Tata Steel-schaaktoernooi, dat ook wel het 'wimbledon van het schaken' wordt genoemd, wordt dit jaar voor de 81e keer georganiseerd. Het toernooi telt in totaal dertien rondes. Het grootste deel van het toernooi wordt gespeeld in Wijk aan Zee, maar voor twee van de speelrondes trok men dit jaar naar Alkmaar en Leiden. Myra Roosendaal, voorzitter van het Tata Steel-schaaktoernooi, vertelt dat rond de 75e editie van het schaaktoernooi de vraag werd gesteld hoe de organisatie ervoor kon zorgen dat jongeren ook gaan schaken. Het evenement Chess on Tour werd bedacht, waarmee de organisatie de verbinding probeert te zoeken met schakers en geïnteresseerden in het land. In Leiden werd er naast het hoofdprogramma met de grootmeesters in de Pieterskerk ook een symposium georganiseerd in het stadhuis. Daarnaast deden ruim honderd deelnemers mee aan een scholierschaaktoernooi en werd er in de Lokhorstkerk live commentaar gegeven door John van der Wiel, die zijn sporen ruimschoots verdiende in de schaaksport, op het spel van de grootmeesters in de Pieterskerk.

Een man uit de bollenstreek is speciaal naar Leiden gekomen om getuige te zijn van deze speelronde. 'Vroeger ging ik vaak met mijn vader naar het toernooi in Wijk aan Zee. We hebben jaren geleden een foto gemaakt toen Magnus Carlsen voor het eerst aan dit toernooi meedeed. Vandaag heb ik in de Pieterskerk weer een foto van hem gemaakt. Dat vind ik toch wel bijzonder.'

Tijdens het symposium wordt duidelijk dat schaken meer is dan een spel op zich. Een van de sprekers is Erik Scherder, hoogleraar neuropsychologie, die laat zien dat schaken kan zorgen voor verbinding tussen mensen, maar ook tussen de verschillende hersenen. Die eerste verbinding wordt overigens ook zichtbaar in de diversiteit van mensen die op de schaakevenementen in Leiden zijn afgekomen. Van jong tot oud en van spijkerbroek tot corduroy-broek. Van hoge hakken tot sportschoenen en van Kasjmir-sjaals tot Ajax-sjaals.

Scherder betoogt dat het van essentieel belang is voor de ontwikkeling van jongeren om op te groeien en te leven in een verrijkte omgeving. 'Dingen doen die moeite kosten zijn goed, want daarmee bouw je cognitieve reserve op en daarmee heb je bijvoorbeeld verminderde kans op ouderdomsziektes.'

Jaap van Herik, hoogleraar informatica en recht, neemt de aanwezigen mee in het beantwoorden van de vraag of schakende computers ook kunnen leren. Gedurende het verhaal wordt steeds meer duidelijk hoezeer de computer de mens op het gebied van schaken allang heeft ingehaald. 'De computer is in staat om tactische motieven en patronen te ontdekken waardoor ontwikkelingen van schakers nauwkeurig geanalyseerd kunnen worden. Dit betekent dat je kunt kijken naar de ontwikkeling van mensen op procesniveau. Als dat kan op het gebied van schaken, dan kan dat op elk gebied.'

altijd spannend

Aan het einde van het symposium wordt de vraag gesteld of we over twintig jaar niet de Pieterskerk binnenkomen en dan veertien computers zien staan in plaats van mensen. Hans Böhm, bekend schaker, journalist en presentator, is resoluut in het antwoord. 'De competitie tussen mensen blijft altijd spannend. We gaan ook niet gewichtheffen tegen een vorkheftruck. Al is het natuurlijk wel zo dat het publiek met een telefoon als computer altijd beter weet wat de beste zet is dan de grootmeesters op het podium.' Van Herik reageert: 'We moeten op zoek naar een soort symbiose tussen mens en computer. We moeten geen destructieve computers maken, maar een goede weg vinden waarbij ruimte blijft voor de inbreng van mensen.' <

Carlsen wint

Anish Giri is bij het internationale schaaktoernooi Tata Steel naar de tweede plaats geklommen. De Nederlandse grootmeester behaalde tijdens de tiende ronde in de Pieterskerk in Leiden zijn vierde overwinning. Hij versloeg de Rus Vladimir Fedosejev met de zwarte stukken na 41 zetten. Giri kwam met 6,5 punten alleen op de tweede plek. Hij heeft een half punt minder dan Magnus Carlsen. De Noorse wereldkampioen rekende af met medekoploper Viswanathan Anand uit India na 76 zetten. Vandaag is een rustdag voor de schakers. In de elfde ronde, weer in thuishaven Wijk aan Zee, speelt Giri vrijdag tegen de Amerikaan Samuel Shankland. In de dertiende en laatste ronde komen Giri en Carlsen zondag tegen elkaar uit.

Tags

schaken tata-steel

Bron: ND ([online](#)), 24-01-2019